

MAGYAR HADISZABÁLYZATOK GYŰJTEMÉNYE.

L

A MAGYAR LOVASSÁG REGULAMENTUMA 1722.

Az Regiment Oeconomiájáról.

ár följül az Oberster és Quartélmester nume-
russiban attingáltot, ennek formalitassa bő-
vebben, melly is proprie ezen utolsónak in-
cumbentiájában vagyon és számodásában, ugy
hogy minden sub quocunqve titulo bejüvendő
pénze az Regimentnek egy ládában három
kulcs alatt, egyike azok közül az Obersternél,
másik az Oberstvachtmaisternél és az harmadik
az Quartélmesternél lévén, az elsőnek absentíájában pedigh az Regiment
Comendansánál, vagy ha Ordinarius nem volna az Regimentnél, az
Oberstlaidinantnál, az másikának ell távozásával ellemen az üdösb
kapitányal,¹ következő képpen valahányszor mi Regiment pénze
az Cassában tétetik, emlitet három személj, mellyeknél az kulcsok
vannak, jelen legyenek szükséges, és ha toties quoties mi kivetetik
mindenkor beiratván az Prothocollumban mind az perceptiót, cum
declaratione honnend s mire mind pedigh az erogatiót specificce
miért, és kinek ugy, hogy fél esztendőről, fél esztendőre az Regiment
Quartélmester által számat vettettvén az Commissariatussággal s az
szerint az Compagniakkal, midőn az Prothocollum per deputatos
Regiminis, melly mindenkor az cassában conserváltassék, ugyan azon
zár alatt az számadásokkal Comportáltatik s heljesnek találtatik az
is futuram in cautelam ratificáltathassék. Ezen deputatio áll az Regi-
ment deputatióján és dispositióján, miminő Tiszteket kíván ahoz
értőket applicálni, de az Auditor mindenkor jelen legyen.

¹ kapitánynál.

Minden némő Qvartéljmesterséget illető acták s documentumok keze alatt tartassanak, hanem azoknak prothocollumja hasomlóképpen említet Regiment cassájában maradjon s de tempore in tempus, ut proxime superius ad videndum producáltassék.

Ha új káplán fogattatik az Regimenthez, az káplánt cum requisitis az Adjutor consignálja néki, és Specificatióját subscriptioja s maga attestatiója alatt, miből álljon, az Regiment cassájához tanquam ad conservatorium szolgáltatassa; nem különben az Regiment borbéljának is elő adgya kezében cum condeputatis duobus Officialibus az medicinális ládát cum instrumentis chyrurgicis és tőle recognoscáltassa az perceptiót, maga pedig azon deputatusokkal attestálja; azt is az Regiment cassájában tévin.

Valamelj Qvartéljmester Auditor vagy Profuntmester fogattván az Regimenthez megh héteztessenek per deputationem, mely nélkül ezen három személy ne tartassék.

Minden némő megh maradot s ki nem osztatot, vagyis osztot új, vagy az Compagniáktul bé szolgáltatot viselt mundér vagy fegyver az Qvartéljmester inspectiója alatt vagyon s applicálja mind¹ legh jobban lehet pro Commodo Regiminis; valamint hogy minden más gazdálkodásokat is attendál, superiorinak megh jelentvin, miben augmentáltathatik az Regimentnek jüvedelme, mindezekben azoknak parancsolatihoz és consensussához alkalmaztatván magát.

Régenten minden Compagnianak volt cassája de mivel az heti pénzek már az Regimentül adatnak az Compagniaknak s annak az Commissariátusságh subministrálja, azok is deficiáltak cum reservatione tamen, ha jövendőben ismét az előbbeni fizető modalitas elővitetődnek, restituáltassék.

Ezen periodus is azonban még az privilégiumok közé való, mely is és minden fönt említettek, nem más okbul conferáltattak elő Fölségitül, hanem hogy az Oberster és Commendans az alatta valój előtt annyival nagyobb tekintetben és respectusban tartassék, s azokhoz kiki funkciójához képest való tartozó obedientiáját s paritióját contestálja. holott elemben az Oberster is tartozik mindenekrül helyt állani és annak illendő helyein szükséghe képpen bé felelni.

Az Tiszteknek Installatiójáról.

Az actualis Oberster a midőn Regimentet obtineált, ennek előte egy fő Commissarius által installáltatot s onnend az generalis Com-

¹ mint

missariusnak ajándékol 100 : arany praesentáltatot, az feő Commisariusnak pedig fáradságáért mi keveseb recompensa adatot : most ellemben ezt az installatiót vagy maga viszi vighez az comendérozó Generalis, ki nyomakodtatván az egész Regimentet és circulusban formáltatván, az zászlók megh eresztése, dob s trombita szó alatt tudtára adván eő Főlséghe kegyelmes resolutioját s parancsolattyát, vagy ezen functiót valamely Feld-Marchal Leidinantra bíza : Az installatort pedig egy paripa nyergestül szerszámostul illeti.

Egy titularis Oberster ellemben az parolának kiadásával publicáltatik az egész Regimentnél, de eo facto még sem Commendans az Regimentnél, a holl áll, hanem annak actualis Oberstere installála a parte in eadem qualitate Commendantiae, vévén az eránt az Főllséges Bellicum intimatióját, de ugyancsak eő respectáltatik magányosan annak mint actualis Oberster.

Noha pedig illy formán az Generalis Commissariust az 100. arany már nem illetni,¹ mind azon által e maj napig is megh adatik neki.

* Sokszor amint az idő s alkalmatosságh hoza magával az actualis Oberster is csak az Comendérozó Generalis parancsolattya mellet installáltatik az conferáló Regimentjénél, mely az onnat lévő Comendérozó tisztnek küldetik s arra mint magha annak agnoscállya mint pedig az compagniáknak s comenderozottaknak a holl statiojuk vagyon megh irattatik s comunicaltatik általa, es akor is az Comendérozó Generalisnak ugyan csak megh küldetik az paripa nyergestül szerszámostul.

Az Oberstlaidinantot az Oberster s az Oberstvachtmajstert az Oberstlaidinant installála az Regiment előtt (vagy amint az alkalmatosság engedí) ugy mint az Oberster installáltatott. Az kapitány, hadnagy és zászlótartó pedig az Oberstvachtmaister által az Compagnia előtt, mely hasonlóképpen az zászlóját megh ereszti de circulust nem formál, hanem valamint kinyomakodik a front előtt két rendben meg áll ; ezektül az Oberstvachtmaisternek vagy aki helyette az functiót vészi, egy pár puskája jár.

Ezen installatio pedig így migyen vighez hogy az Oberstvachtmaister az installandó éránt való parancsolattyát oretenus proponálja, mely után az installatus tiszt, mind az Oberstvachtmaisternek megh köszöni fárodtségát, mind az Compagnianak s fogadgya, hitves köte-

¹ illetné.

lessegeben minden hévséggel el fogh járni: A többi stabbeli személek s PP-ak (prima planák) az parolánál publicáltatnak.

Ha valamely aggregatus tiszt akár stabális s akár más az Feöllségees Bellicumtul az regimenthez küldetik. (mellyek is prima apertura accomodáltatnak magok gradussában) azok is az parolánál publicáltatnak s vagy az staaab, vagy az compagniak mellyet feöl osztatnak, de az Comandó állapottyában semmi activitások nincsen, ha csak az regiment megh nem engedi, azon kívül hogy ki ki maga személye szerint caracterihez képpest in immediatis servitijs Comandóját vighhez vinni tartozik, praevie mind azon által megh vizsgálatik capacitássa s hacsak más honnénd is mi defectussa miat tolatot ki, in tempore az Föllségees Bellicumnak representáltatik, más réghen s hasznyossan szolgálló tisztnek helye általa ne praeoccupáltassék; Az elsőnek ezek közül az adjutant, vagy impeditus (lévin) valamelj strásamester, amazoknak pedigh vagy strásamester, vagyis kapral vészki megh az parolát.

Közli: Dr. TÓTH ZOLTÁN.

II.

A KHEVENHÜLLER FÉLE HADI UTASÍTÁS.

(Nyolezadik közlemény.)

* Battaillon Quarrée avagy a' Battalliomot négy szegleteffen formálnyi.

N. Comandó fzó.

1

Az első és második Divifio jobbra és ballra fordulnak és az első Linea után hátra felé fordulnak 's artzal állonak, úgy hogy, a' külső két nyilás avagy mindenik szárnynak fél Divifiója, a' hátsó Fronte avagy előzettyét tfinállya, és igyeneffen az első és középső Divifio ellenében háttal áll.

2

A' belső két Nyilás avagy fél Divifio mind addig hellben maradgyon, meddig a' hátsó 4. Nyilás bé zároltatott, az után mind a' két **

* Battaillon-Quarrée azt tefzi, midőnn a' nép negy szegleteffen áll, úgy hogy mindenike egymásnak a' hatát fordittya.

** vid. pag. 16.

Flankennel marchiroz az első és hátsó Fronte közé, úgy hogy annak első Ize a' külső forokkal igyeneffen állyon.

3

A' Záfzlók jobbra fordulnak, és a' közepire marchiroznak, ottan ballra fordulván Artzul állanak, a' jobb és ball Izárnyrul mind a' két Kapitányok a' két Flanquen közepire állonak, a' leg öregjebb Hadnagy pedig bé Zárja a' Commandót.

4

Azon közben Chargiroz avagy Tfatáz a' középső Divifió fél-Izzel, jobb és ballrul egymás után, a' mint következik; a' Negyedik Iz, a' középső-Divifióruul jobbrul és balrul Pofájához fogja és Tűzet ad, és úgy lűvöldöztetik a' harmadik és második izbül-is, ha kívántotik.

5 *Battalion Frontet tfinály.*

6 A' $\left. \begin{array}{l} \text{ne-} \\ \text{gie-} \\ \text{dik} \\ \text{Iz.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{jobbra} \\ \text{ballra} \\ \text{hátul.} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{po-} \\ \text{fád-} \\ \text{hoz,} \\ \text{Tü-} \\ \text{zet.} \end{array} \right\}$

A' Dobos hármot út, erre a' 3. első Iz térdre efik,

Az után Forgó (Würbl) avagy lárma veretik, és a' mel felül a' Dobos a' lárma verik, és a' mel felül a' Dobos a' lárma verik, a' felé fordulnak minden Izek, erre March veretik és ha a' Dobos kettőt út, meg-áll a' Battalliom, ballra szemközben áll és a' két első Iz térdre efik, mivel a' harmadik Iz már tüzelt.

Kell-föl, march, vízja, meg állj.

7 A' $\left. \begin{array}{l} \text{har-} \\ \text{ma-} \\ \text{dik} \\ \text{Iz} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{hátul} \\ \text{elől} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{fád-} \\ \text{hoz} \\ \text{tü-} \\ \text{zet.} \end{array} \right\}$

Elöl által értetik a' középső Divifio, mell hellben állott.

8 *Föl, march, jobbra, ballra * Defilirt.*

A' középső jobb Nyilás, ezenn négy szegletes Battaliombul Killeb ál, és a' harmadik Izzel a Deffilin, által-megy tftatáztván, ezután mingyárt a' középső hátsó-nyilás, úgy mind a' két felül lévő, nem külömben az utolsó Nyilások nyomakodnak, és hogy ha ezenn Defile szoros volna, tehát dupplázzák az Izeket Nyilásokat, úgy

* Defilirt annyit téfzen mint egy jó rendel előre nyomakodnyi; némelkor azt is jelentik, midőñ szoros uton, a' seregnek marchiroznyi kölletik. Más-küloben Defile szoros utat jegyez, mellen egyike a' másika után, vagy igen keskenyen kevesen mehetnek.

Zászlókat, vezéreket és Dobósokat, egy nyilást a' mafika utánn, de nem előbb, hanem ha a' De-filéhez vagy szorofsághoz érnek, és mihelelt ázon által-mentek, a' Duppláztottak szemben állonak, a' Négy-szegletes Battallion pedig még a' menéskor magát formállya.

9 A' $\left. \begin{array}{l} \text{har-} \\ \text{ma-} \\ \text{dik} \\ \text{Iz} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{jobb-} \\ \text{rul} \\ \text{bal-} \\ \text{rul} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{po-} \\ \text{fád-} \\ \text{hoz} \\ \text{tü-} \\ \text{zet.} \end{array} \right.$ Ez ugy szokott lenni, a' mint fölleb mon-datott.

10 Föl, march, elől, hátul. Hafonló-képpen, a' fölleb tanittatott mód szerint, szokott ez meg-lenni.

A' $\left. \begin{array}{l} \text{má-} \\ \text{dik} \\ \text{Iz.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{elől} \\ \text{hátul} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{po-} \\ \text{fád} \\ \text{hoz-} \\ \text{tüzet.} \end{array} \right.$

11 Marche, balrul, meg-ally. Ez is az előbbi mód-szerint szokott végben-vitettni.

a' $\left. \begin{array}{l} \text{má-} \\ \text{dik} \\ \text{Iz.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{ball-} \\ \text{rul} \\ \text{jobb-} \\ \text{rul} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{po-} \\ \text{fád-} \\ \text{hoz} \\ \text{tüzet.} \end{array} \right.$

12 Battallion elő ally. A' Dobos Truppot-vér, mind a' két szárnyal a' Kapitányok jobbra és balra lódulnak, a' közé-p Diviziók és Zászlók az Izekben lépnek, a' Fő-Tifztek, Zászlók és Dobofok megént előbbre állonak.

Ezen Battallion Quarrée valamint külömb féle Comandóval hátul, ugy hafonlóképpen előre-is formáltatik.

Ha szükséges, March alatt négy szegletű Battalliom kaptfoltasék, leg-előbb ha a' Battal-lion Divifióflan marchiroz, az első Divifió meg-állapodik, a' középső szokott 2. Divifióvá válik, mellek közül, egyike jobb, máfika pedig ballra marchiroz, és a' két Flankent formallyák olly móddal, hogy annak Izei magokat a' két szárny-nak harmadik és negyedik forjával az első Di-vifiónak, ezve kaptfollják, hogy így jobbra és

ballra a' harmadik és negyedik sor, az Izekeket érje; a' harmadik Divízió szaporán Marchiroz, ezve ragafzkodik a' középső Divízióbul tfinált két Flanquennal, és meg-fordul, így a' négy szeptlet ezve vagy ragafztva, úgy hogy minden felül artzal áll, ezen idő alatt a' Fő és köz tisztek a' kerítésben mennyenek a' 4. Hadnagyokon. vagy azokon kívül, kik helettek a' szolgálatot véghez vízik, szeptleteken az izekben állanak, a' Tizedefek-is mindenike, a' külső Izekeben tulajdon nyiláfinak lépnek, hogy a' rendetlenség el-távoztassák; a' többi Fő és köz- Tisztek a' Dobokkal együtt Divíziójokban a' kerületben állanak, valamint föl- ofztattak; mell négy szeptlet, módgyára szintén úgy egész Regimentel ha három vagy négy Battalliomban marchiroz köll bé zárolnyi.

11 Mindenike a' két Granadiros Companianak két részre ofztatik, fél jobb, és fél ballra, négy szeptletire a' Battaillon Quarréenek marchiroz, a' hol-is megént a' fél Compagnia két felé válofztatik, hogy annyi sor, és szeptlet a' Flanquenre marchirozhaffon.

12 Valamint az itt meg-nevezett Quarrèe-Battalion formáltatott, úgy hafonlóképpen azon Comandó szókkal el-ofzoltatik.

Közli: DR. SZENDREI JÁNOS.